

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Історико-філософський факультет**

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 42

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, історії, психології та педагогіки**

2021

Редакційна колегія:

Герчанівська П.Е. – доктор культурології, професор, професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Глушко Т.П. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Дичковський С.І. – доктор культурології, доцент, директор Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Долінська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Педагогічного факультету Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, заслужений працівник освіти України

Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії та філософії історії Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Кабардін А.В. – в.о. голови Наукового товариства студентів та аспірантів Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, студент

Мелешенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, заступник декана з наукової роботи Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Міснікова Г.С. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв

Політевич О.Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних ресурсів і комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв

Савельєв В.Л. – доктор історичних наук, професор, декан Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, почесний декан факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України

Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

Яценко О.Д. – кандидат філософських наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

У збірнику подано наукові статті за матеріалами XI Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика» (3 грудня 2021 р.), яка відбулась з використанням сервіса відеоконференції ZOOM.

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України та Польщі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Рецензенти:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

Розова Т.В. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного політехнічного університету

Упорядники:

Русаков С.С. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Можгін Віктор – міжфакультетські кандидатські культурологічні студії, Факультет міжнародних і політичних досліджень, Ягеллонський університет в Кракові

За точністю викладених фактів та коректністю цитування відповідальність несе автор

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 42. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 148 с.

NATIONAL PEDAGOGICAL DRAHOMANOV UNIVERSITY
Faculty of History and Philosophy

HUMANISTIC CORPUS

Issue 42

**Collection of scientific articles on contemporary problems of
philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history**

2021

Members of Scientific Board:

Herchanivska P.E., Doctor of Sciences in Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Cultural Studies and Intercultural Communications of National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts

Hushko T.P., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Dychkovsky S.I., Doctor of Sciences in Cultural Studies, Associate Professor, Director of the Institute of Practical Cultural Studies and Art Management of the National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts

Dolynska L.V., PhD in Psychology, Professor, Chair of the Psychology Department, Faculty of Education of National Pedagogical Drahomanov University, Meritorious Worker of Education of Ukraine

Drobot I.I., Doctor of Sciences in History, Professor, Chair of the Department of History and Philosophy of History, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Kabardin A.V., Chairman of the Scientific Society of Students and Postgraduates of the Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University, student

Meleshchenko T.V., PhD in History, Professor, Assistant Dean of the Faculty of History and Philosophy for Academic and Research Affairs, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Mednikova H.S., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor at the Department of Theology and Religious Studies, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Mozheiko M.A., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Department of Philosophy and Methodology of Humanities of the Belarusian State University of Culture and Arts

Palitsevich A.E., PhD in Pedagogy, senior lecturer of the Department of the Theory and History of Information-document Communication of Belarusian State University of Culture and Arts

Savelyev V.L., Doctor of Sciences in History, Professor, Dean of the Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Syniov V.M., Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, honorary Dean of the Faculty of special and inclusive education of National Pedagogical Drahomanov University, President of the Association of Correctional Pedagogues of Ukraine

Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

Yatsenko O.D., PhD in Philosophy, Associate Professor, Assistant Dean of the Faculty of History and Philosophy for Educational and Methodical Affairs, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

This collection features scientific articles based on materials of the XI International scientific conference “Scientific research: current research, theory and practice” (December 3, 2021), on the basis the ZOOM video conferencing service.

Works by undergraduate and postgraduate students and young scientists from Ukraine and Poland address contemporary theoretical and applied problems of psychology, philosophy, cultural studies, history and pedagogy, and present interdisciplinary research and findings.

Reviewers:

Vytkaiov S.V., Doctor of Sciences in Cultural Studies, professor of the Department of Event Industries, Cultural Studies and Museology of the Rivne State University of the Humanities

Rozova T.V., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Cultural Studies, art History and Philosophy of Culture Department of the Odessa National Polytechnic University

Compiled by:

Rusakov Serhii, PhD in Philosophy, Associate Professor at the Department of Theology and Religious Studies, Faculty of History and Philosophy of National Pedagogical Drahomanov University

Mozgin Wiktor, mgr, Wydziałowe Kulturoznawcze Studia Doktoranckie, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

The author is responsible for the accuracy of the facts and correctness of citation.

Humanistic Corpus: [collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history] – Issue 42. – Vinnytsia: TVORY, 2021. – 148 p.

ISBN

© Article authors, 2021

© National Pedagogical Drahomanov University, 2021

Що стосується інституціональних механізмів соціалізації глобальної економіки, то найбільш прогресивними з них можна назвати Загальну декларацію прав людини, Глобальну стратегію сталого розвитку, Декларацію і програми Цілей розвитку тисячоліття, міжнародні конвенції МОП, Європейську соціальну хартію, Європейський кодекс соціального забезпечення і Лісабонську стратегію. Комплекс майбутніх заходів сприятиме подальшому розвитку глобальних інститутів соціального регулювання і забезпечить більш злагоджену міждержавну координацію спільних дій, спрямованих на ефективне реагування на виклики глобального середовища, загрози для сучасного світоустрою і несправедливості в міжнародних відносинах нової інституціональної архітектури світу і моделей дипломатії.

Таким чином, самі факти інституціоналізації ООН і Європейського Союзу (їх інституціональні моделі) стали фундаментом і каталізатором активної діяльності урядів держав у сфері зовнішньої економічної політики, у справі розробки та прийняття національних і міжнародних нормативних актів, що регламентують мінімальні соціальні стандарти в державах, дотримання базових прав і свобод людини взагалі, що, безперечно, стало першим кроком із соціалізації глобального економічного середовища. Цей процес особливо інтенсифікувався в умовах поліцентричного (багатополосного; багатомодельного) світоустрою XXI століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Європейська соціальна хартія (Переглянута) (ETS №163): Рада Європи; Хартія; міжнародний документ від 03.05.1996 № ETS № 163. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062 (дата звернення: 29.11.2021).
2. Європейська соціальна хартія: Рада Європи; Хартія; міжнародний документ від 18.10.1961 № ETS № 35. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_300 (дата звернення: 30.11.2021).
3. Смирнов Е. Экономика Европейского Союза: инновационный аспект развития. М., 2020. 172с.
4. Хауер-Тюкаркина О.М. Современная имиджевая политика Европейского Союза. М., 2015. 168с.
5. Циватый В.Г. Глобальная экономическая дипломатия и внешнеэкономическая политика государства: новая парадигма и институциональные форматы XXI века. *Научовий вісник Дипломатичної академії України*. 2015. Вип. 22(3). Серія «Економічні науки». С. 199-203.
6. Ципліцька О.О., Яненко І.Г. Промислова політика Європейського Союзу: інституціональні передумови формування та особливості реалізації. *Проблеми економіки*. 2018. №2(36). С. 45-50.
7. Циватый В.Г., Громико О.А. Поліцентричність сучасного світоустрою: мегатренд XXI століття: (інституційний контекст). *Зовнішні справи*. 2014. № 8. С. 26-29.
8. International Relations. Edited by Stephen McGlinchey. Bristol, England, 2017. Part I: DIPLOMACY. P. 26-36.
9. The Lisbon Review 2008: Measuring Europe's Progress in Reform. Geneva: World Economic Forum, 2008. 236p.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ»

Цуруль Ольга Анатоліївна,
к.пед.наук, доцент НПУ імені М. П. Драгоманова,
olgatsurul@ukr.net

Однією із сучасних педагогічних технологій, яка відповідає вимогам інноваційного навчання та ідеям педагогіки партнерства є тренінг. А формування готовності до організації тренінгового навчання – актуальний напрямок методичної підготовки сучасного вчителя біології [3]. Одним із шляхів її реалізації є дистанційний курс «Методика організації та проведення тренінгів у процесі

вивчення біології» [2].

Тренінг – відносно нова дидактична категорія, яка первинно з’явилася у психології та психотерапії, а з часом трансформувалася у поняття «тренінговий метод навчання» («тренінгова форма організації навчання»), «тренінгова педагогічна технологія»). Теоретичною основою для розробки авторського дистанційного курсу, яка окреслює істотні характеристики тренінгу як технології навчання, виступили узагальнення В.Д. Шарко, І.В. Коробової та Т.Л. Гончаренко [1, с. 134]. Тренінг – це:

- група методів, спрямованих на розвиток здібностей до навчання та оволодіння будь-яким складним видом діяльності;
- форма групової роботи, яка забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників між собою і з учителем;
- засіб перепрограмування моделі управління поведінкою та діяльністю, що вже існує в людині.

Практично-орієнтований дистанційний курс «Методика організації та проведення тренінгів у процесі вивчення біології» передбачає вивчення теоретичних засад організації тренінгових технологій навчання та методичних особливостей їх реалізації у системі форм навчання біології в умовах компетентнісно-орієнтованого освітнього процесу ЗЗСО. Дистанційний курс є короткотривалим он-лайн курсом (30 годин) на освітній платформі «Всеосвіта» [2]. Проектування освітнього процесу здійснено на засадах компетентнісного підходу, а структурування і побудова – на основі модульного принципу (табл.1).

Таблиця 1

**Навчальний план дистанційного курсу
«Методика організації та проведення тренінгів у процесі
вивчення біології»**

Найменування тем	Кількість годин				
	Загальна	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Контролю
Модуль 1. Теоретичні засади організації та проведення тренінгів у закладах загальної середньої освіти (10 год.)					
Тема 1.1 Поняття про тренінг, його місце і роль у контексті реалізації завдань Нової української школи	3	2			1
Тема 1.2 Провідні методи та методичні прийоми організації навчального тренінгу	7	4	2		1

Модуль 2. Дидактичні можливості навчального предмета «Біологія» щодо реалізації тренінгових технологій навчання (10 год.)					
Тема 2.1 Планування освітнього процесу з біології з використанням тренінгових технологій навчання	3		2		1
Тема 2.2 Методичні особливості організації тренінгів у системі форм навчання біології	7		6		1
Модуль 3. Контрольно-оцінний (10 год.)					
Тема 3.1 Індивідуальне навчально-дослідне завдання	5			5	
Тема 3.2 Контрольна робота	5				5

Аналіз перших результатів упровадження авторського дистанційного курсу «Методика організації та проведення тренінгів у процесі вивчення біології» отримало схвальні відгуки від вчителів-практиків та дає підстави для висновків про його ефективність та перспективність. Всі складники авторського курсу (зміст, завдання, оцінювання) були позитивно відзначені слухачами-вчителями біології. Подальші дослідження проблеми вбачаємо у розробці інших короткотривалих дистанційних курсів, спрямованих на формування методичних компетентностей інноваторів-вчителів біології.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нові технології в шкільній і вузівській дидактиці фізики [монографія] / В.Д. Шарко, І.В. Коробова, Т.Л. Гончаренко / за ред. В.Д. Шарко. – Херсон: ФОП Грінь Д.С., 2015. – 258 с.
2. Цуруль О.А. Методика організації та проведення тренінгів у процесі вивчення біології. Дистанційний курс. URL: <https://vseosvita.ua/course/metodyka-orhanizatsii-ta-provedennia-treninhiv-u-protsehi-vyvchennia-biologhii-97.html>
3. Цуруль О.А. Методика організації та проведення тренінгів: особливості підготовки майбутніх учителів біології [Текст] / О.А. Цуруль // Збірник наукових праць «Педагогічні науки». - Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. - Вип. 79.- Т.1. - С. 192-198.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД» Слуцький Ярослав Сергійович	111
RELACJE RÓWIEŚNICZE DZIECI PEŁNOSPRAWNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W KLASIE INTEGRACYJNEJ Dominik Strzelecki	113
МОДЕЛЬ ДИПЛОМАТІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ЄС (1961-2022 рр.): ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРСИ Циватий Вячеслав Григорович	119
ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ» Цуруль Ольга Анатоліївна.....	122
ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В СОЦІАЛЬНО- ФІЛОСОФСЬКОМУ ДИСКУРСІ Шумак Зоя Анатоліївна	125
DEBATA WYBRANYCH POLSKICH PEDAGOGÓW I KATECHETYKÓW OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO NAD ZNACZENIEM WYCHOWANIA RELIGIJNEGO W PROCESIE KSZTAŁTOWANIA CZŁOWIEKA Ks. dr Piotr Jaworski.....	127
WPLYW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI INTELEKTUALNEJ DZIECKA NA FUNKCJONOWANIE RODZINY Jaskólska Dominika	135

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 42

Матеріали

XI Міжнародної науково-практичної конференції
«Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика»
(03.12.2021 р.),
яка відбулась з використанням сервіса відеоконференцій ZOOM

Друкується за оригінальними авторськими текстами.
Редакційна колегія не несе відповідальності
за авторську редакцію поданих матеріалів.
Верстка та оригінал-макет Мохоцько Віталій